

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Budgetadviesbureau Deventer

Onderwerp:

Plan van aanpak voor het bieden van ondersteuning aan gedupeerde ouders en kinderen van de toeslagenaffaire.

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 4-04-2023
Notanummer	: 2023-253
Datum	: 4-04-2023
Programma	: 07 - Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
Portefeuillehouder	: Wethouder De Geest,
Bijlage(n)	:

Parafering

29-03-2023: Programmamanager29-03-2023: Wethouder

Agendering

* 03-04-2023: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 30-03-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

5-04-2023

B & W d.d.: 4-04-2023

Besluit

1. Het plan van aanpak hersteloperatie toeslagen vast te stellen waarmee concreet wordt gemaakt hoe we de brede ondersteuning bieden aan de gedupeerde ouders en kinderen van de toeslagenaffaire
2. de raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken.

Inleiding

Op 5 november 2022 is de Wet hersteloperatie toeslagen inwerking getreden. Deze wet regelt de vergoedingen, de ondersteuning door gemeenten en het uitstel of kwijtschelding van schulden voor de burgers die verstrikt zijn geraakt in de toeslagenaffaire en loopt tot en met 2025.

Ouders die door de toeslagenaffaire in de problemen zijn geraakt, worden financieel gecompenseerd door de uitvoeringsorganisatie hersteloperatie toeslagen (UHT), onderdeel van de belastingdienst. Door de jarenlange schuldenproblematiek zijn er vaak ook problemen ontstaan op andere leefgebieden. Denk hierbij aan huisvesting, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen. Alleen een financiële compensatie is niet altijd genoeg om een nieuwe start te maken. Vanaf eind 2022 wordt door een breed ondersteuningsteam bij het BAD gewerkt aan het bieden van deze ondersteuning voor de in Deventer gedupeerde ouders en kinderen. Hierbij worden de ouders en kinderen breed ondersteund om een nieuwe start te kunnen maken na de toeslagenaffaire. Deze lijn wordt voortgezet en in het vast te stellen plan van aanpak expliciet gemaakt.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het bieden van (brede) ondersteuning aan gedupeerde ouders en/of kinderen in Deventer van de Toeslagenaffaire

Kader

Wet Hersteloperatie Toeslagen

Betrokken partijen en participatie

Argumenten voor en tegen

Het brede ondersteuningsteam biedt gedupeerde ouders in Deventer ondersteuning op het gebied van gezin, werk, financiën, huisvesting en zorg. De ondersteuning is breed en gericht op wat nodig is voor een goede start. Middels het plan van aanpak wordt deze brede ondersteuning expliciet gemaakt. Door het vaststellen van de werkwijze op hoofdlijnen en de hierbij te hanteren uitgangspunten hebben de uitvoerende regievoerders handvaten voor het bieden van de ondersteuning. Om ouders en kinderen te bereiken en goede kwaliteit van ondersteuning te bieden zetten we een ervaringsdeskundige in voor ondersteuning van de ouders en kinderen en het team en organiseren we lotgenotenbijeenkomsten. Daarnaast wordt door vaststelling van dit plan van aanpak de werkwijze geborgd als uitgangspunt voor de hele organisatie en dus ook voor de andere betrokken teams, waardoor de te bieden ondersteuning niet vast gaat lopen in (interne) bureaucratie.

In het plan van aanpak en de raadsmededeling wordt de laatste stand van zaken van het bereik van de doelgroep weergegeven:

Tot op heden zijn er bij de gemeente 420 ouders bekend. Deze ouders zijn door de Belastingdienst bij ons gemeld, of hebben zichzelf bij ons gemeld. Met alle ouders is contact opgenomen voor brede ondersteuning (telefonisch of per brief). Het grootste deel van de ouders heeft aangegeven geen ondersteuning te willen of nodig te hebben. Uitsplitsing in aantallen van deze twee categorieën kunnen we op dit moment nog niet geven. We respecteren dat ouders het voor henzelf willen afsluiten en daarom geen ondersteuning willen van de gemeente. Wel vinden we het als gemeente belangrijk om te faciliteren in contact tussen ouders onderling. Hiervoor organiseren we lotgenotenbijeenkomsten, de eerste heeft op 28 februari j.l. plaatsgevonden. Tot en met 1 maart '23 hebben 90 ouders aangegeven wel met ons in gesprek te willen. Met deze ouders zijn één of meerdere gesprekken gevoerd. Er zijn 44 plannen van aanpak opgesteld en er zijn nog 7 in de maak. Daarnaast wordt gewerkt aan nazorg/wijziging van 16 bestaande plannen van aanpak. Alle kinderen van gedupeerde ouders krijgen van de Belastingdienst een financiële tegemoetkoming en een brief dat ze bij de gemeente terecht kunnen voor brede ondersteuning. De Belastingdienst verstuurd deze brieven gefaseerd. Op dit moment zijn bij de Belastingdienst 262 kinderen van 16 jaar en ouder bekend. Wij krijgen geen gegevens van deze kinderen toegestuurd. De kinderen vanaf 16 jaar kunnen zichzelf bij ons melden. Tot en met 15 maart 23 hebben 26 kinderen zich bij ons gemeld, daarvan zijn er 24 benaderd. Er zijn 7 plannen van aanpak opgesteld en nog 9 plannen van aanpak in de maak. Om zoveel mogelijk kinderen van gedupeerde ouders te bereiken zullen we de komende tijd extra aandacht besteden aan de mogelijkheid van brede ondersteuning via de verschillende communicatiekanalen. Tot slot zijn er 264 kinderen tot en met 15 jaar bekend bij de Belastingdienst, de ouders van deze kinderen hebben de brief

ontvangen. Wanneer we ouders spreken over ondersteuning kijken we uiteraard ook naar de ondersteuningsbehoefte van de kinderen in het gezin.

In de bijgevoegde raadsmededeling wordt verder de raad geïnformeerd over de voortgang gegeven over de kinderopvangtoeslagenaffaire en specifiek ten aanzien van de aanpak van de ondersteuning aan de gedupeerde ouders en kinderen.

Financiële consequenties en dekking

De kosten die voortvloeien uit de geboden ondersteuning inclusief de benodigde personele kosten worden volledig vergoed door het Rijk, via de SPUK Brede Ondersteuning. De uitgaven worden verantwoord via een Sisa verantwoording.

Openbaarmaking en communicatie

Gezien de ervaringen van de doelgroep met 'de overheid in het algemeen', wordt samen met communicatie gewerkt aan het bereik en de benadering van de ouders en kinderen.

De nota en het besluit openbaar maken

Aanpak en uitvoering

Door de medewerkers van het meldpunt toeslagen wordt met de ouders en kinderen de brede ondersteuning verzorgd. Daarnaast gaan we samen met de ervaringsdeskundige ondersteuning bieden aan de ouders en kinderen door o.a. het organiseren van lotgenoten- en jeugdbijeenkomsten.

We zorgen er voor dat de werkzaamheden goed geregistreerd worden, zodat we het bereik, de inzet en uitgaven kunnen verantwoorden. Hiertoe werken we een werkinstructie uit.

We gaan uitleg geven aan andere betrokken (uitvoerings)teams en de belangrijkste stakeholders over de hersteloperatie, zodat de benodigde brede ondersteuning zonder mogelijke bureaucratische hobbels ingezet kan worden.

De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang van de hersteloperatie via raadsmededelingen

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Plan van aanpak voor het bieden van ondersteuning aan gedupeerde ouders en kinderen van de toeslagenaffaire.		
Nummer	2023-253	Portefeuillehouder	Wethouder De Geest,
Team	DEV-BAD	Datum	4-04-2023

Inleiding

In november '22 bent u voor het laatst geïnformeerd over de kinderopvangtoeslagenaffaire. Inmiddels zijn we verder met het bieden van brede ondersteuning aan de gedupeerde ouders en kinderen, waarover we u in deze raadsmededeling informeren

Kader

- * Raadsmededeling Stand van zaken Kinderopvangtoeslag Affaire; 2022-478; 31 mei 2022
- * Raadsmededeling Toeslagenaffaire update; 2021-001988; 13 juli 2021
- * Raadsmededeling Toeslagenaffaire update; 2021-000602; 23 maart 2021
- * Wet Hersteloperatie toeslagen
- * Raadsmededeling Toeslagenaffaire update; 2022-1048; 29 november 2022

Kern van de boodschap

De gemeente Deventer benadert alle ouders en kinderen uit Deventer die gedupeerd zijn door de kinderopvangtoeslagenaffaire. Aan de ouders en kinderen die er voor openstaan wordt brede ondersteuning geboden op verschillende leefgebieden.

Nadere toelichting

Op 5 november 2022 is de Wet hersteloperatie toeslagen inwerking getreden. Deze wet regelt de vergoedingen, de ondersteuning door gemeenten en het uitstel of kwijtschelding van schulden voor de burgers die verstrikt zijn geraakt in de toeslagenaffaire en loopt tot en met 2025.

Ouders die door de toeslagenaffaire in de problemen zijn geraakt, worden financieel gecompenseerd door de uitvoeringsorganisatie hersteloperatie toeslagen (UHT), onderdeel van de belastingdienst. Door de jarenlange schuldenproblematiek zijn er vaak ook problemen ontstaan op andere leefgebieden. Denk hierbij aan huisvesting, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen. Alleen een financiële compensatie is niet altijd genoeg om een nieuwe start te maken. Vanaf eind 2022 wordt door een breed ondersteuningsteam van de gemeente gewerkt aan het bieden van deze ondersteuning voor de in Deventer gedupeerde ouders en kinderen. Hierbij worden de ouders en kinderen breed ondersteund om een nieuwe start te kunnen maken na de toeslagenaffaire.

Het doel van de brede ondersteuning is het bieden van ondersteuning door de gemeente bij het snel en adequaat faciliteren van een nieuwe start. De brede ondersteuning richt zich op vijf leefgebieden:

- * Wonen: veilige en betaalbare plek om te wonen;
- * Financiën: in staat zijn om een financieel gezonde huishouding te voeren;

- * Gezin: samenleven en opgroeien in een veilige omgeving waarbinnen kinderen zich kunnen ontwikkelen;
- * Zorg: welzijn vanuit lichamelijke en geestelijke gezondheid;
- * Werk: duurzaam kunnen participeren in een arbeidsproces en met minimaal de beschikking over een startkwalificatie.

In een plan van aanpak worden de met de ouders en kinderen overeengekomen doelstellingen en bijbehorende ondersteuning vastgelegd.

Daarnaast wordt de ingezette ondersteuning gemonitord, door het bieden van nazorg. Hierbij wordt tot tenminste 12 maanden na de afronding van het plan van aanpak door de gemeente contact gehouden wordt met de ouders en kinderen.

De brede ondersteuning wordt geboden aan (mogelijk) gedupeerde ouders en aan de kinderen, pleegkinderen of voormalig pleegkinderen van deze ouders. Daarnaast worden binnenkort, de verwachting is rond de zomer, ex-toeslagpartners en kinderen van ex-partners hieraan toegevoegd.

Tot op heden zijn er bij de gemeente 420 ouders bekend. Deze ouders zijn door de Belastingdienst bij ons gemeld, of hebben zichzelf bij ons gemeld. Met alle ouders is contact opgenomen voor brede ondersteuning (telefonisch of per brief). Het grootste deel van de ouders heeft aangegeven geen ondersteuning te willen of nodig te hebben. Uitsplitsing in aantallen van deze twee categorieën kunnen we op dit moment nog niet geven. We respecteren dat ouders het voor henzelf willen afsluiten en daarom geen ondersteuning willen van de gemeente. Wel vinden we het als gemeente belangrijk om te faciliteren in contact tussen ouders onderling. Hiervoor organiseren we lotgenotenbijeenkomsten, de eerste heeft op 28 februari j.l. plaatsgevonden.

Tot en met 1 maart '23 hebben 90 ouders aangegeven wel met ons in gesprek te willen. Met deze ouders zijn één of meerdere gesprekken gevoerd. Er zijn 44 plannen van aanpak opgesteld en er zijn nog 7 in de maak. Daarnaast wordt gewerkt aan nazorg/wijziging van 16 bestaande plannen van aanpak.

Alle kinderen van gedupeerde ouders krijgen van de Belastingdienst een financiële tegemoetkoming en een brief dat ze bij de gemeente terecht kunnen voor brede ondersteuning. De Belastingdienst verstuurd deze brieven gefaseerd. Op dit moment zijn bij de Belastingdienst 262 kinderen van 16 jaar en ouder bekend. Wij krijgen geen gegevens van deze kinderen toegestuurd. De kinderen vanaf 16 jaar kunnen zichzelf bij ons melden. Tot en met 15 maart 23 hebben 26 kinderen zich bij ons gemeld, daarvan zijn er 24 benaderd. Er zijn 7 plannen van aanpak opgesteld en nog 9 plannen van aanpak in de maak. Om zoveel mogelijk kinderen van gedupeerde ouders te bereiken zullen we de komende tijd extra aandacht besteden aan de mogelijkheid van brede ondersteuning via de verschillende communicatiekanalen. Tot slot zijn er 264 kinderen tot en met 15 jaar bekend bij de Belastingdienst, de ouders van deze kinderen hebben de brief ontvangen. Wanneer we ouders spreken over ondersteuning kijken we uiteraard ook naar de ondersteuningsbehoefte van de kinderen in het gezin.

Daarnaast hebben we een ervaringsdeskundige ingehuurd die ondersteuning biedt aan de ouders en kinderen voor hun persoonlijke en emotionele herstel. Zij organiseert en begeleidt lotgenotenbijeenkomsten en jeugdbijeenkomsten, ondersteunt en adviseert het ondersteuningsteam. Gezien de ervaringen die de

doelgroep heeft met 'de overheid in het algemeen', is er specifieke en op de doelgroepgerichte inzet van de communicatie met de doelgroep, samen met de ervaringsdeskundige.

Plan van aanpak hersteloperatie toeslagen Deventer

Inleiding

Op 5 november 2022 is de Wet hersteloperatie toeslagen inwerking getreden. Deze wet regelt de vergoedingen, de ondersteuning door gemeenten en het uitstel of kwijtschelding van schulden voor de burgers die verstrikt zijn geraakt in de toeslagenaffaire en loopt tot en met 2025.

Vanaf deze tijd wordt door een aantal medewerkers bij het BAD gewerkt aan het bieden van ondersteuning voor de in Deventer gedupeerde ouders en/of kinderen.

In dit plan van aanpak wordt omschreven hoe we deze opgave concreter willen gaan uitvoeren.

Wat houdt de ondersteuning in?

Gedupeerde ouders en kinderen kunnen op basis van de Wet hersteloperatie toeslagen aanspraak maken op brede ondersteuning vanuit de gemeente. De gemeenten kunnen zonder de reguliere inkomens- of andere voorwaarden ondersteuning toekennen om snel en adequaat de nieuwe start te faciliteren.

Het doel van de brede ondersteuning is het bieden van ondersteuning bij het faciliteren van een nieuwe start. De brede ondersteuning richt zich op vijf leefgebieden;

- Wonen: veilige en betaalbare plek om te wonen;
- Financiën: in staat zijn om een financieel gezonde huishouding te voeren;
- Gezin: samenleven en opgroeien in een veilige omgeving waarbinnen kinderen zich kunnen ontwikkelen;
- Zorg: welzijn vanuit lichamelijke en geestelijke gezondheid;
- Werk: duurzaam kunnen participeren in een arbeidsproces en met minimaal de beschikking over een startkwalificatie.

Per persoon kan de invulling daarvan anders zijn. Een overeengekomen plan van aanpak vormt daarvoor de basis. Om de doelstellingen voor brede ondersteuning te behalen, kunnen hieraan ondersteunend middelen worden verstrekt. De ingezette ondersteuning draagt bij aan het faciliteren van een nieuwe start.

Een ander onderdeel van de brede ondersteuning is de nazorg, tot tenminste 12 maanden na afronding van het plan van aanpak houdt de gemeente contact met de ouders en de kinderen. De ouder/het kind en gemeente spreken onderling af met welke frequentie contact wordt onderhouden. Indien nodig kan opnieuw begeleiding worden ingezet.

Om wie gaat het?

Tot op heden zijn er bij de gemeente 420 ouders bekend. Deze ouders zijn door de Belastingdienst bij ons gemeld, of hebben zichzelf bij ons gemeld. Met alle ouders is contact opgenomen voor brede ondersteuning (telefonisch of per brief). Het grootste deel van de ouders heeft aangegeven geen ondersteuning te willen of nodig te hebben. Uitsplitsing in aantallen van deze twee categorieën kunnen we op dit moment nog niet geven. We respecteren dat ouders het voor henzelf willen afsluiten en daarom geen ondersteuning willen van de gemeente. Wel vinden we het als gemeente belangrijk om te faciliteren in contact tussen ouders onderling. Hiervoor organiseren we lotgenotenbijeenkomsten, de eerste heeft op 28 februari j.l. plaatsgevonden.

Tot en met 1 maart '23 hebben 90 ouders aangegeven wel met ons in gesprek te willen. Met deze ouders zijn één of meerdere gesprekken gevoerd. Er zijn 44 plannen van aanpak opgesteld en er zijn nog 7 in de maak. Daarnaast wordt gewerkt aan nazorg/wijziging van 16 bestaande plannen van aanpak.

Alle kinderen van gedupeerde ouders krijgen van de Belastingdienst een financiële tegemoetkoming en een brief dat ze bij de gemeente terecht kunnen voor brede ondersteuning. De Belastingdienst verstuurd deze brieven gefaseerd. Op dit moment zijn bij de Belastingdienst 262 kinderen van 16 jaar en ouder bekend. Wij krijgen geen gegevens van deze kinderen toegestuurd. De kinderen vanaf 16 jaar kunnen zichzelf bij ons melden. Tot en met 15 maart 23 hebben 26 kinderen zich bij ons gemeld, daarvan zijn er 24 benaderd. Er zijn 7 plannen van aanpak opgesteld en nog 9 plannen van aanpak in de maak. Om zoveel mogelijk kinderen van gedupeerde ouders te bereiken zullen we de komende tijd extra aandacht besteden aan de mogelijkheid van brede ondersteuning via de verschillende communicatiekanalen. Tot slot zijn er 264 kinderen tot en met 15 jaar bekend bij de Belastingdienst, de ouders van deze kinderen hebben de brief ontvangen. Wanneer we ouders spreken over ondersteuning kijken we uiteraard ook naar de ondersteuningsbehoefte van de kinderen in het gezin.

Het proces ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

Met de gemelde ouders en kinderen nemen we contact op en gaan we in gesprek om de ondersteuningsbehoefte te inventariseren. Wat heeft de ouder of het kind nodig om een nieuwe start te maken? Vervolgens wordt in een plan van aanpak gemotiveerd opgenomen op welke leefgebieden welke ondersteuning nodig is en wordt hiermee inzicht geboden aan de ouder en/of het kind welke voorzieningen om welke redenen worden verstrekt. De verstrekte voorzieningen worden vervolgens vastgelegd in een beschikking (incl. bezwaarclausule).

Bij deze werkwijze worden onderstaande uitgangspunten aangehouden:

- In de gesprekken voor inventarisatie van de ondersteuning kan gesproken worden over:
 - Veiligheid
 - Gezondheid
 - Voorkomen uithuisplaatsing
 - Voorkomen afsluiten gas/water/licht
 - Bijdrage aan ontwikkeling
 - Bijdrage aan zelfstandigheid
 - De huidige psychische en lichamelijke gesteldheid
 - Het netwerk
 - Levert een bijdrage aan herstel van vertrouwen in de overheid
- Ouders en kinderen hebben recht op *brede ondersteuning*:
 - Om de doelstellingen voor brede ondersteuning te behalen, kunnen hieraan ondersteunend middelen worden verstrekt.
 - Het recht op brede ondersteuning staat niet gelijk aan een recht op spullen. Het verstrekken van middelen kan wel onderdeel zijn van de invulling van de brede ondersteuning.
 - We hanteren hierbij zoveel mogelijk de normbedragen van het NIBUD + 30% bij gebruiksgoederen zoals een wasmachine, inboedel, fiets...
 - En de normen van het Nationaal Fonds Kinderhulp bij kinderkleding
- We ondersteunen ruimhartig bij het faciliteren van een nieuwe start:
 - Er is bij de inzet van voorzieningen geen belemmering door bijvoorbeeld inkomens- of vermogenstoetsen.
 - Gemotiveerd wordt dat de inzet van voorzieningen nodig is voor het faciliteren van een nieuwe start. Wens v.s. noodzaak is onderdeel van de afweging.

- Het plan van aanpak is randvoorwaardelijk:
 - Brede ondersteuning wordt enkel verleend vanuit een plan van aanpak op de vijf leefgebieden financiën, wonen, zorg, gezin en werk
 - Het plan van aanpak wordt schriftelijk verstrekt aan ouder/kind
- We kunnen – op basis van een plan van aanpak – alle mogelijke dienstverlening in zetten die nodig is voor het maken van een nieuwe start
- De hulpvraag en de behoefte wordt samen met de ouder en/of kind opgesteld. Op basis van ongeveer 3 of 4 gesprekken wordt een volledig plan van aanpak met daarin opgenomen de benodigde ondersteuning gemaakt.
 - Welke ondersteuning passend is en wordt toegekend, is door het college gemandateerd (tot 15.000 euro aan de teammanager en boven de 15.000 euro of excessieve aanvragen worden voorgelegd aan het college)
- De rol van de gemeente is het bieden van ondersteuning aan aangemelde ouders. Dienstverlening aan aangemelde ouder wordt vergoed totdat een ouder definitief als niet gedupeerd wordt aangemerkt door de Belastingdienst. Na ontvangst (van een negatieve) eindbeschikking wordt door het rijk nog één maand brede ondersteuning vergoed. Voortzetting van ondersteuning voor niet als gedupeerd erkenden vindt plaats vanuit de regulier ondersteuning van de gemeente.
- De medewerkers van het meldpunt toeslagen werken outreachend en stress-sensitief en worden hierin geschoold.

Overige inzet en activiteiten

- De medewerkers hebben wekelijks (casuïstiek) overleg waarin zij de gevraagde ondersteuning en dilemma's hierbij met elkaar kunnen afstemmen en onderbouwen. Mogelijke collectieve voorzieningen of mogelijkheden zullen, via de teammanager, aan beleid/het programma worden voorgelegd.
- We zetten een ervaringsdeskundige in voor de ondersteuning van de ouders. De ervaringsdeskundige voert gesprekken, organiseert de lotgenotenbijeenkomst en adviseert over de werkwijze/communicatie binnen en buiten de gemeente.
- Er worden lotgenotenbijeenkomsten georganiseerd, waarbij de ervaringsdeskundige en de medewerkers aansluiten.
- We gaan proactief in gesprek met onze partners intern en extern om te kijken wat zij kunnen betekenen in de brede ondersteuning en/of nazorg. Bij onze interne partners, waaronder de uitvoeringsteams in het sociaal domein brengen we de urgentie en noodzaak van snelle en adequate ondersteuning onder de aandacht.

Risico's en maatregelen

- Organisatorisch: er willen meer ouders/kinderen ondersteuning dan capaciteit beschikbaar is. Hiervoor zullen we snel moeten bijschakelen in (tijdelijk) personeel.
- Organisatorisch: we lopen vast in (interne) bureaucratie. Hiervoor gaan we met de betrokken (interne) afdelingen en organisaties in gesprek om belang en urgentie in te laten zien. Indien de weg van communicatie niet werkt, zullen we escaleren binnen de organisatie.
- Financieel: mochten onverhoopt niet alle kosten gedekt kunnen worden uit de SPUK Brede Ondersteuning. Hiertoe wordt in Q4 extra geld gereserveerd.
- Juridisch: bezwaren kunnen worden ingediend door ouders/kinderen over de overeengekomen brede ondersteuning. Hiertoe wordt in de beschikkingen een bezwaarclausule opgenomen.
- Imago: er is risico op imagoschade. Daarom werken we open en transparant en communiceren helder en regelmatig.

Financiën en verantwoording

De kosten die voortvloeien uit de geboden ondersteuning inclusief de benodigde personele kosten worden volledig vergoed door het Rijk, via de SPUK Brede Ondersteuning.

De uitgaven worden verantwoord via een Sisa verantwoording. Hiertoe vindt, conform de vereisten van de Sisa, de vereiste registratie plaats in Allegro en Xtendis.

Communicatie

Gezien de ervaringen die de doelgroep heeft met 'de overheid in het algemeen', is het noodzakelijk om specifiek aandacht te hebben voor de communicatie met de doelgroep.

De doelgroep is momenteel te onderscheiden in vier groepen. Per groep staat eronder in hoofdlijnen beschreven wat de communicatie-uitgangspunten zijn (cursief). Voor alle communicatie gelden de uitgangspunten: tijdig, betrouwbaar, begrijpelijk, in open dialoog.

- a. Een groep die zich heeft aangemeld bij de gemeente en open staat voor onze dienstverlening en advies.
Alle contactmomenten en communicatie met deze groep zijn zo veel mogelijk gericht op de individuele situaties: communicatie op maat.
- b. Een groep die heeft aangegeven nu nog geen contact te willen hebben met de gemeente.
Deze groep moet na enige tijd opnieuw worden benaderd, bij voorkeur op een zo persoonlijk mogelijk manier (bijv. telefonisch, via een huisbezoek of via de lotgenotenbijeenkomsten). Doel is om hen te overtuigen dat de gemeente hen kan bijstaan.
- c. Een groep die niet heeft gereageerd op het aanbod van de gemeente.
Deze groep wordt nogmaals benaderd, bij voorkeur ook op een zo persoonlijk mogelijk manier. Doel is om hen te overtuigen dat de gemeente hen kan bijstaan.
- d. Een groep die heeft aangegeven geen gebruik te willen maken van de dienstverlening en advies van de gemeente.
Deze groep zouden we nog een keer kunnen benaderen om hen te laten zien wat de ervaringen van anderen zijn (ervaringsdeskundigen).

De eerste groep vormt een minderheid, ongeveer een kwart van de totale doelgroep. De terughoudendheid van de totale doelgroep om zich te laten bij staan door een overheidsinstantie, kan terug te voeren zijn op het beschadigde vertrouwen in 'de overheid in het algemeen'. Bij de extra inzet voor de groepen b), c) en d) houden we daar expliciet rekening mee.

Uit te voeren acties t.a.v. dit plan:

- De werkinstructie uitwerken
- Afspraken maken over wat geregistreerd wordt in Allegro en Xtendis (mede om te voldoen aan de Sisa verantwoording)
- Afspraken maken met de ervaringsdeskundige over de inzet
- In gesprek gaan met de belangrijkste externe stakeholders
- Verdere scholing van de medewerkers
- Monitoren van de uitgaven
- Capaciteit monitoren en indien nodig bijschakelen
- Aanpassen tekst op de website
- Informeren team telefonie
- Afstemming met andere betrokken teams

Bijlage

- Uitgangspunten voor het bieden van brede ondersteuning en het opstellen van het plan van aanpak, VNG, januari 23

Uitgangspunten voor het bieden van brede ondersteuning en het opstellen van het plan van aanpak

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

Januari, 2023

Versiebeheer	Doorgevoerde wijzigingen
Versie 1, Januari 2023	

Inleiding

Tussen 2005 en 2019 is bij een groot aantal ouders de kinderopvangtoeslag onterecht stopgezet door de Belastingdienst. Daarbij is gezinnen ongekend onrecht aangedaan. Sinds 2020 werkt de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) aan het financieel herstellen van het onrecht. Het rijks-brede programma bestaat uit financiële compensatie, een schuldenaanpak en brede ondersteuning door gemeenten. Veel ouders ondervinden ook andere gevolgen van de wijze waarop de terugvordering van de kinderopvangtoeslag heeft plaatsgevonden. Zij mogen rekenen op begrip, erkenning en ondersteuning. De herstelaanpak draagt bij aan recht doen richting deze ouders, erkenning en excuses vanuit de overheid en het ondersteunen bij het maken van een nieuwe start.

Brede ondersteuning gemeenten

UHT biedt naast financieel herstel geen aanvullende hulp en ondersteuning aan. Het rijk heeft daarom gemeenten gevraagd om brede ondersteuning te bieden aan (mogelijk) gedupeerde ouders en de kinderen van erkend gedupeerde ouders op vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. De ouder/kind heeft regie en keuzevrijheid bij deze ondersteuning. De VNG biedt gemeenten actief ondersteuning via onder andere handreikingen, besprekingen, regiobijeenkomsten, expertsessies en een landelijk herstelpunt. Daarnaast vertegenwoordigt de VNG de gemeenten bij onderhandelingen, lobby, ambassadeurschap, en treedt zij op als verbinder en expert richting het Rijk.

Over dit document

Dit document heeft als doel gemeenten handvatten te bieden bij het opstellen van het plan van aanpak en helpt gemeenten zo om invulling te geven aan het bieden van brede ondersteuning aan ouders en kinderen van erkend gedupeerde ouders

In dit document wordt de historie van de brede ondersteuning door gemeenten aan aangemelde en gedupeerde ouders en kinderen toegelicht en wordt de betekenis in de praktijk geduid. Dit document biedt de uitvoering houvast bij het opstellen van het plan van aanpak.

Landelijk programma herstel toeslagen

Deze handreiking maakt onderdeel uit van de documentatie van het landelijk programma herstel toeslagen voor gemeenten. Alle documentatie van het landelijk programma vindt u op vng.nl.

Heeft u vragen over de hersteloperatie? [Mail](#) of bel ons via 070 – 373 82 32.

Inhoud

1.	Aanleiding	4
2.	Brede ondersteuning	5
2.1.	Passende ondersteuning is maatwerk	5
2.2.	Ruimhartig ondersteunen – snel en adequaat	6
3.	Wettelijk kader en beschikken.....	7
4.	Uitgangspunten voor brede ondersteuning	9
4.1.	Uitgangspunten	9
4.2.	Ondersteuning bij het opstellen van een plan van aanpak in de praktijk	10
5.	Brede ondersteuning aan kinderen	12
6.	Einde van de brede ondersteuning aan gedupeerde ouders en kinderen	13
7.	Uitleg aan ouders of kinderen	14

1. Aanleiding

In de zomer van 2020 nam de toenmalig staatssecretaris contact op met de VNG om ouders die zich als gedupeerde ouder hadden gemeld te ondersteunen. Ouders gaven aan hulp nodig te hebben die de Belastingdienst niet kon bieden. Bijvoorbeeld op het gebied van het zoeken naar passend werk, schulden of gezondheid. Daarnaast is er rijksbreed de wens om ouders – onafhankelijk van de beoordeling door UHT – alvast op weg te helpen. Op 28 september 2020 leidde dit tot een akkoord tussen de VNG en de Belastingdienst/Toeslagen waarin werd opgenomen dat gemeenten (potentieel) gedupeerde ouders ondersteunen op de vijf leefgebieden (financiën, wonen, zorg, gezin en werk). Het college doet wat volgens het college nodig is voor het faciliteren van een nieuwe start na de toeslagenproblematiek. Zodat ouders en hun kinderen (emotioneel) kunnen herstellen van de gevolgen van de terugvordering. In de praktijk zijn gemeentelijke professionals gemandateerd. Ruimhartigheid en een bijdrage leveren aan het herstellen van het vertrouwen in de overheid zijn belangrijke uitgangspunten van de hersteloperatie.

Voor elke ouder/kind, en voor het gezin, die toegang wenst tot de brede ondersteuning wordt een plan van aanpak opgesteld. Het plan van aanpak is randvoorwaardelijk voor de inzet van voorzieningen. Het is dus niet mogelijk om ondersteuning te bieden zonder dat hier een gemotiveerd plan van aanpak aan ten grondslag ligt. Tevens biedt het plan van aanpak de basis voor de financiële dekking die geboden wordt vanuit het rijk. Er wordt altijd maatwerk geleverd; wat voor de ene situatie een passende oplossing is, is niet automatisch passend in een andere situatie. Om passende ondersteuning te kunnen bieden, is het belangrijk dat de ondersteuner en de ouders/kinderen met elkaar in gesprek zijn over waar de behoefte ligt en welke obstakels er ervaren worden om weer te kunnen participeren in de samenleving. De uiteindelijk toegekende ondersteuning wordt vastgelegd in een plan van aanpak.

Het toekennen van voorzieningen in een plan van aanpak is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat in het plan van aanpak wordt gemotiveerd en overwogen waarom de inzet nodig is om een nieuwe start te faciliteren. Gemeenten hebben aangegeven dat zij het belangrijk vinden om goed aan ouders/kinderen en hun gezinnen uit te kunnen leggen op basis van welke afwegingen brede ondersteuning verleend wordt. Het plan van aanpak is hier het aangewezen middel voor. Een beschikking dient schriftelijk te worden verstrekt aan de betrokkene. Wat betekent nu 'brede ondersteuning'? Wat bedoelen we met 'ruimhartig' en hoe wordt de afweging gemaakt tot passende ondersteuning aan ouders/kinderen en hun gezinnen?

In dit document vindt u handvatten voor de uitvoering van de brede ondersteuning, het opstellen van het plan van aanpak en daarmee het bieden van herstel aan ouders en kinderen.

2. Brede ondersteuning

Bij het bepalen welke ondersteuning wordt ingezet c.q. welke voorzieningen worden toegekend geldt slechts één kader, namelijk dat de ingezette ondersteuning bijdraagt aan het faciliteren van een nieuwe start. Dit biedt gemeenten ruimte om zonder belemmeringen maatwerk te bieden.

2.1. Passende ondersteuning is maatwerk

Gemeenten faciliteren ouders/kinderen en hun gezinnen die in aanmerking komen voor de brede ondersteuning bij het maken van een nieuwe start. Een start die nodig is om (emotioneel) te herstellen van de gevolgen die zij ondervinden van de terugvordering van de kinderopvangtoeslag. De ondersteuning is vrijblijvend. Dat betekent dat de ouder of het kind de regie heeft om al dan niet gebruik te maken van het ondersteuningsaanbod van gemeenten.

De hersteloperatie in de breedte is gericht op het recht doen aan gedupeerde ouders en hen te helpen om een nieuwe start te maken. Bij het bepalen welke ondersteuning wordt ingezet c.q. welke voorzieningen worden toegekend geldt slechts één kader, namelijk dat de ingezette ondersteuning bijdraagt aan het faciliteren van een nieuwe start. Dit biedt gemeenten ruimte om maatwerk te bieden zonder dat zij hierbij belemmerd worden door bijvoorbeeld inkomens- of vermogensvoorwaarden. Er zijn voor de hersteloperatie 5 leefgebieden vastgesteld, op basis waarvan de brede ondersteuning wordt uitgevoerd. Deze vijf leefgebieden sluiten aan bij de reguliere wettelijke taken van gemeenten.

De algemene (rijksbrede) maatschappelijke doelstellingen op de vijf leefgebieden zijn:

- Wonen: veilige en betaalbare plek om te wonen;
- Financiën: in staat zijn om een financieel gezonde huishouding te voeren;
- Gezin: samenleven en opgroeien in een veilige omgeving waarbinnen kinderen zich kunnen ontwikkelen;
- Zorg: welzijn vanuit lichamelijke en geestelijke gezondheid;
- Werk: duurzaam kunnen participeren in een arbeidsproces en met minimaal de beschikking over een startkwalificatie.

Qua het behalen van doelstellingen wijkt de brede ondersteuning niet af van de reguliere ondersteuning die gemeenten al bieden aan ál hun inwoners. Het verschil is gelegen in de snelheid en de ruimte die het rijk biedt voor ondersteuning aan deze specifieke doelgroep. Gemeenten kunnen zonder de reguliere inkomens- of andere voorwaarden ondersteuning toekennen om snel en adequaat de nieuwe start te faciliteren gekoppeld aan deze maatschappelijke doelstellingen.

Maatwerk voor het kunnen maken van een nieuwe start

De ondersteuning is gericht op het kunnen maken van een nieuwe start. Hoe die nieuwe start er uit ziet en wat nodig is om een nieuwe start te kunnen maken, is maatwerk. Aan de hand van het gesprek wordt de hulpvraag in kaart gebracht en wordt besproken wat nodig is. In het voorbeeld

waarbij ondersteuning gewenst is om te komen tot het (kunnen) voeren van een financieel gezonde huishouding, zal afhankelijk van de situatie van ouder/kind ondersteuning ingezet worden. In de ene situatie kan de inzet van een budgetcoach passende ondersteuning zijn en zal in een andere situatie een andere oplossing passend zijn om ditzelfde doel te behalen. Hoe te komen tot het behalen van de maatschappelijke doelstelling op dit leefdomein - en daarmee de inzet van voorzieningen – is maatwerk.

2.2. Ruimhartig ondersteunen – snel en adequaat

Gedupeerde ouders en hun kinderen hebben vaak niet alleen financiële gevolgen ondervonden. Er zijn vaak ook problemen op andere leefgebieden ontstaan. Gemeenten ondersteunen hen – indien dit gewenst is door ouder/kind - ruimhartig. Maar wat verstaan we nu onder ruimhartige ondersteuning? De memorie van toelichting van de Wet hersteloperatie geeft hierin richting. Hier staat 'snel en adequaat' opgenomen als ruimhartig. De wet geeft medewerkers handlungsruimte: zonder kaders vanuit de reguliere wetgeving op de verschillende leefdomeinen kunnen zij doen wat nu nodig is. Een ouder hoeft niet langs verschillende gemeentelijke loketten voor het indienen van verschillende aanvragen. Het stelt gemeenten in staat om snel te handelen en benodigde expertise in te zetten. Immers er is maar één kader, namelijk dat de inzet nodig is voor het kunnen maken van een nieuwe start na de toeslagenaffaire. Adequaar refereert aan passend (redelijk/noodzakelijk) – op de juiste manier handelen - voor de specifieke situatie – gegeven het moment. In hoofdstuk 3 worden handvatten gegeven voor het motiveren van adequate inzet van ondersteuning.

3. Wettelijk kader en beschikken

In het bestuursrecht worden beslissingen genomen. Wanneer deze beslissingen rechtsgevolgen in het publiekrecht hebben, spreken we over besluiten. Hebben de besluiten een concrete strekking (zien ze op een concreet geval) dan spreken we over beschikkingen. Het nemen van een besluit (een beschikking) valt onder de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Binnen het proces van het bieden van brede ondersteuning zijn twee momenten te onderscheiden met juridische betekenis:

1. **De toegang tot de brede ondersteuning;**
 - a. Niet iedere inwoner ontvangt brede ondersteuning. Alleen aangemelde ouders en hun gezin, gedupeerde ouders en hun gezin en kinderen die in aanmerking komen voor de kindregeling en hun gezin kunnen zich bij de gemeente melden. Voordat de brede ondersteuning wordt verleend, wordt als het ware besloten of de persoon binnen deze doelgroep valt. Indien de ouder of het kind wordt toegelaten tot de brede ondersteuning bestaat de beschikking uit het plan van aanpak. Het plan van aanpak bevat een omschrijving welke hulp aangeboden wordt.
2. **Het al dan niet toekennen van niet vrij toegankelijke voorzieningen in het plan van aanpak;**
 - a. Het college biedt brede ondersteuning aan op de vijf leefdomeinen. De gemeente kent voorzieningen toe die nodig zijn voor het faciliteren van een nieuwe start. In het plan van aanpak kunnen voorzieningen worden beschreven die voor elke inwoner toegankelijk zijn, zoals het consultatiebureau, of voorzieningen die specifiek aan de ouder of het kind wordt toegekend. In het laatste geval spreken we over niet vrij toegankelijke voorzieningen. Het toekennen van niet vrij toegankelijke voorzieningen veronderstelt altijd een verleningsbeslissing op basis van een beoordeling door de gemeente van de persoonlijke situatie en behoeften. Dit doet het college - of de gemandateerde namens het college – via het plan van aanpak. Het plan van aanpak is daarmee een beschikking. Dit betekent ook dat bezwaar- en beroep openstaat. Daarmee wordt de rechtsbescherming van de aangemelde ouder of het kind gewaarborgd.

De status van het plan van aanpak als beschikking betekent ook dat, wanneer de wijziging van het plan van aanpak een wijziging van de rechtspositie van de inwoner tot gevolg heeft, er een gewijzigde beschikking dient te worden afgegeven. Hier staat wederom bezwaar en beroep open. Op onze website is een [format voor de beschikking](#) gepubliceerd. Het plan van aanpak hoeft niet ondertekend te worden door de aanvrager.

Motiveren

Nu is geconstateerd dat het toekennen van niet vrij toegankelijke voorzieningen in het plan van aanpak een beschikking is, is het belangrijk dat wordt gemotiveerd waarom de inzet van de voorziening nodig en passend (adequaat) is voor het maken van een nieuwe start. Het plan van

aanpak biedt inzicht aan de (aangemelde) ouder of het kind welke voorzieningen om welke redenen aan hem of haar worden verstrekt.

Om ondersteuning toe te kennen, moet een medewerker de nodige inzet motiveren in het plan van aanpak. Door de huidige situatie in kaart te brengen en daarbij vast te stellen wat een nieuwe start voor deze specifieke ouder/het kind/het gezin betekent, wordt de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht. Hierbij kunnen de volgende aspecten besproken worden - en worden meegenomen in de afweging voor het al dan niet toekennen van voorzieningen:

- Veiligheid
- Gezondheid
- Voorkomen uithuisplaatsing
- Voorkomen afsluiten gas/water/licht
- Bijdrage aan ontwikkeling
- Bijdrage aan zelfstandigheid
- De huidige psychische en lichamelijke gesteldheid
- Het netwerk
- Levert een bijdrage aan herstel van vertrouwen in de overheid

Op deze wijze wordt de brede ondersteuning gemotiveerd en uitgelegd aan de ouder of het kind. Het plan van aanpak draagt op deze wijze in belangrijke mate bij aan het bieden van rechtsbescherming – en daarmee aan het herstel van vertrouwen in de overheid.

Schematisch ziet het proces voor de brede ondersteuning met deze twee momenten van juridische betekenis er als volgt uit:

4. Uitgangspunten voor brede ondersteuning

Brede ondersteuning wordt op basis van maatwerk ingezet. Of anders gesteld juist geen gelijke behandeling, maar ongelijke behandeling om elk individu passend te ondersteunen. Gemeenten bieden maatwerk, maar wel volgens dezelfde uitgangspunten. Hierbij is de ondersteuning gericht op (emotioneel) herstel en het gehele gezin weer zelfstandig te laten participeren in de maatschappij. Er is ruimte om snel en adequaat (ruimhartig) obstakels weg te nemen om dit doel te bereiken.

4.1. Uitgangspunten

Op basis van de informatie uit de voorgaande hoofdstukken formuleren we onderstaand de uitgangspunten voor de brede ondersteuning:

- Ouders en kinderen hebben recht op brede ondersteuning
 - Om de doelstellingen voor brede ondersteuning te behalen, kunnen hieraan ondersteunend middelen worden verstrekt.
 - Het recht op brede ondersteuning staat niet gelijk aan een recht op spullen. Het verstrekken van middelen kan wel onderdeel zijn van de invulling van de brede ondersteuning.
- Gemeente ondersteunen ruimhartig bij het faciliteren van een nieuwe start
 - Gemeenten worden bij de inzet van voorzieningen niet belemmerd door bijvoorbeeld inkomens- of vermogenstoetsen.
 - Gemotiveerd wordt dat de inzet van voorzieningen nodig is voor het faciliteren van een nieuwe start. Wens v.s. noodzaak is onderdeel van de afweging.
- Het plan van aanpak is randvoorwaardelijk.
 - Brede ondersteuning wordt enkel verleend vanuit een plan van aanpak op de vijf leefgebieden financiën, wonen, zorg, gezin en werk
 - Het plan van aanpak wordt schriftelijk verstrekt aan ouder/kind
- Gemeenten hebben de vrijheid om – op basis van een plan van aanpak – alle mogelijke dienstverlening in te zetten die nodig is voor het maken van een nieuwe start
- De hulpvraag en de behoefte wordt samen met de ouder en/of kind opgesteld

- Welke ondersteuning passend is en wordt toegekend, wordt bepaald door (de namens) het college van B&W (gemandateerde).
- Het ontvangen compensatiebedrag of de tegemoetkoming wordt niet gebruikt bij de afweging om een dienst of verstrekking in te zetten
 - Het compensatiebedrag is immers opgebouwd uit enerzijds het (onterecht) teruggevorderde bedrag en anderzijds als vergoeding voor de geleden materiele en immateriële schade. Het compensatiebedrag kijkt daarmee naar het verleden: het gaat om reeds geleden schade. De brede ondersteuning kijkt vooruit: wat heeft de ouder of het kind nodig om een nieuwe start te maken. Er wordt in beginsel geen onderscheid gemaakt tussen een aangemelde of reeds als gedupeerd erkende ouder.
 - De wens tot brede ondersteuning vanuit gemeenten is deels ontstaan om – buiten de doorlooptijden bij UHT om – ouders op weg te helpen. Enkel bij de inzet van schaarse middelen, zoals woningen, is het denkbaar dat de uiteindelijke beoordeling door UHT van doorslaggevend belang is.
- Ondersteuning aan (mogelijk) gedupeerde ouders en kinderen wordt volledig vergoed door het rijk.
- Voortzetting van ondersteuning voor niet als gedupeerd erkenden vindt plaats vanuit regulier kader (wettelijke taak).

4.2. Ondersteuning bij het opstellen van een plan van aanpak in de praktijk

4.1.1. Het bieden van achtervang aan de uitvoering

Het bieden van brede ondersteuning is een nieuwe manier van ondersteunen door gemeenten. Er is geen zelfredzaamheidstoets, geen harde vermogens- of inkomensgrenzen noch zijn er grenzen gesteld aan de uitgifte van gemeenten. Deze andere manier van werken, denken én motiveren, kan in de praktijk als lastig worden ervaren. Het bieden van interne waarborgen is daarbij prettig. Denk hierbij aan:

1. Het onderscheiden van categorieën bij het toekennen van mandaat.
 - a. Om te voorkomen dat alle opgestelde plannen van aanpak (beschikkingen) door het college worden ondertekend, worden de uitvoerend medewerkers gemandateerd. Bij het verlenen van mandaat kunnen diverse categorieën worden opgenomen. Hierbij kan gedacht worden aan:
 - i. Toekennen van voorzieningen met een waarde tot €500,- direct door de uitvoerend medewerker;
 - ii. Toekennen van voorzieningen met een waarde tussen de €500,- en €1500,- door ten minste twee uitvoerend medewerkers (vier-ogenprincipe);
 - iii. Toekennen van voorzieningen met een waarde van meer dan €1500,- afdelingsleider/manager/teamleider
2. Het organiseren van een terugkerend casuïstiek overleg;
 - a. Een casuïstiekoverleg biedt ruimte om – geanonimiseerd – dilemma's te bespreken en daarbij gebruik te maken van de expertise van collega's. Daarnaast helpt het om met elkaar de neuzen dezelfde kant op te houden.

3. Contact met de buurgemeente;
 - a. Een van de krachten van de brede ondersteuning is dat gemeenten maatwerk kunnen bieden voor ondersteuningsvragen – waarbij de vraag zelf of de oplossing in gevallen regio-gebonden is. Een samenwerking tussen regiogemeenten biedt niet alleen kans om kennis en expertise te bundelen, maar voorkomt ook dat er regionaal verschillende interpretaties ontstaan. Nog geen contact met de buurgemeente? De procesbegeleider van de VNG kan je hierbij helpen.
4. Contact met de VNG
 - a. Vanuit de VNG ondersteunen we én denken we graag mee. Het ondersteuningsteam is te bereiken via hersteloperatie@vng.nl of 070 –373 82 32.

4.1.2. Inzet externe onafhankelijke ondersteuning bij opstellen plan van aanpak

Voor een aantal ouders geldt dat het vertrouwen in de overheid/gemeente zo laag is dat dit effect heeft op het komen tot een overeengekomen plan van aanpak. Inzet van een onafhankelijke persoon/entiteit kan de partijen helpen. Denk hierbij aan:

1. Inzet van een onafhankelijke cliëntondersteuner
2. Bijstand vanuit een ervaringsdeskundige/lotgenoot
3. Ondersteuning via de ombudsman van de gemeente
4. De route van het indienen van een klacht via de klachtenprocedure die onafhankelijk getoetst behandeld wordt

5. Brede ondersteuning aan kinderen

De brede ondersteuning aan kinderen van gedupeerde ouders wordt op dezelfde wijze uitgevoerd als voor de ouders. Gemeenten vinden het belangrijk om kinderen een duurzaam perspectief te bieden. Een opleiding op niveau van startkwalificatie is daarbij de (wettelijke) ondergrens. Dit verhoogt de kans op (perspectief op) een baan.

Bij voortijdig afgebroken opleiding of bij opleidingswensen wordt een plan opgesteld, waarbij gekeken wordt naar:

- De opleidings- en werkwensen van het kind
- Mogelijkheid voor inzet van DUO studiefinanciering
- Hoogte van eigen inkomen (bij)baan en toeslagen
- Aanvullende ondersteuning (maatwerk: zorgverzekering, inkomen, studiegeld, lesmateriaal, etc.)

Geen schuldenaanpak voor kinderen

Anders dan bij de gedupeerde ouder en diens toeslagpartner, is er geen schuldenaanpak voor kinderen van erkend gedupeerde ouders. Dat betekent dat er bij financiële zorgen en/of schulden in het plan van aanpak wordt vastgesteld wat nodig is voor het kunnen maken van een nieuwe start. In de handreiking 'Kindregeling' is meer achtergrondinformatie te vinden en worden concrete handvatten geboden voor de praktijk.

6. Einde van de brede ondersteuning aan gedupeerde ouders en kinderen

Het is evident dat gemeenten een bijdrage kunnen leveren aan (emotioneel) herstel door het faciliteren van een nieuwe start. Ook geldt dat voor een deel van de gedupeerde ouders en hun kinderen van volledig herstel geen sprake kan zijn en zij gedurende een lange periode ondersteuning kunnen vragen. Daarmee ontstaat de uitvoeringsvraag ‘tot wanneer’ de gemeente de doelgroep blijft ondersteunen. Wanneer is de nieuwe start aan gedupeerde ouders/kinderen bereikt? Wanneer wordt geacht dat de ouder/het kind gebruikt maakt van het reguliere ondersteuningsaanbod van gemeenten?.

Uitvoering

Op dit moment stelt het rijk gemeenten in staat om tot eind 2025 brede ondersteuning en nazorg te bieden. Tot zover de huidige feitelijk einddatum. Huidige einddatum, want op het moment van schrijven is wetgeving in de maak voor een tegemoetkoming aan ex-toeslagpartners. In deze regeling wordt voorzien in brede ondersteuning voor de ex-toeslagpartner en diens gezin vanaf de zomer 2023. Daarmee is het aannemelijk dat de einddatum voor de brede ondersteuning aan doelgroepen opschuift.

Nieuwe start bereikt?

Ook hier is maatwerk de sleutel. Op het moment dat ondersteuning aan gedupeerden in een plan van aanpak niet langer gemotiveerd kan worden, noch rekening gehouden hoeft te worden met beperkingen vanuit zelfstandigheid, netwerk en psychische of lichamelijke gesteldheid (zie hoofdstuk 2) is dit een reden om de brede ondersteuning te beëindigen. Het is evident dat gemeenten een bedrage kunnen leveren aan (emotioneel) herstel door het faciliteren van een nieuwe start, maar dat voor een deel van de gedupeerde ouders en hun kinderen van volledig herstel geen sprake kan zijn en zij gedurende een lange periode ondersteuning kunnen gebruiken.

7. Uitleg aan ouders of kinderen

'Ik heb recht op ...'

Er is recht op brede ondersteuning voor de doelgroep aangemelde en gedupeerde ouders (en hun gezin) en de kinderen behorende tot de reikwijdte van de Kindregeling. Met ouder/kind wordt de vraag voor ondersteuning geïventariseerd. De uiteindelijk toegekende ondersteuning (geboden hulp) wordt opgenomen in een plan van aanpak. In het plan van aanpak wordt gemotiveerd opgenomen waarom de toekenning nodig is om een nieuwe start na de toeslagenproblematiek te kunnen maken. Het is mogelijk dat middelen onderdeel uitmaken van de brede ondersteuning. Andersom is niet mogelijk: er worden geen middelen verstrekt zonder dat deze gekoppeld zijn aan een doel in een plan van aanpak - en dus zonder motivatie of afweging.

Ouder: 'Ik heb recht op de Spuk'

De Spuk (specifieke uitkering) is een beleidsregeling waarmee de rijksoverheid geld beschikbaar stelt aan gemeenten om specifiek rijksbeleid uit te voeren. In dit geval het opzetten en uitvoeren van de brede ondersteuning aan de doelgroepen kinderopvangtoeslag. In de Spuk wordt geregeld voor welke doeleinden middelen ter beschikking worden gesteld en op welke wijze deze verantwoord moeten worden. Gemeenten moeten alle gemaakte kosten en de doelmatigheid daarvan jaarlijks verantwoorden. Ouders kunnen geen rechten ontleen aan de Spuk of direct aanspraak hierop maken. De Spuk is de wijze waarop gemeenten gefinancierd worden om hun werk met betrekking tot brede ondersteuning voor ouders in de hersteloperatie uit te voeren.

Vergelijken van ter beschikking gestelde ondersteuning tussen ouders

Wanneer behoefte is aan ondersteuning door de gemeente wordt met elke ouder/kind wordt de ondersteuningsvraag geïventariseerd. Per leefdomein wordt gekeken wat voor die ouder/kind en hun gezin nodig is voor het maken van een nieuwe start. Wat de ene ouder/nodig heeft is niet één op één van toepassing op een andere ouder. De gemeente besluit wat adequate hulp is en kent deze toe met een toelichting in een plan van aanpak. Er wordt aangegeven op welke wijze de toekenning (hulp) bijdraagt aan de doelstellingen in het plan van aanpak. Er wordt bij de toekenning ook rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden van de ouder/kind en het gezin. De brede ondersteuning is maatwerk.

Verzoeken tot het achteraf vergoeden van kosten die de ouder zonder plan van aanpak heeft gemaakt.

De brede ondersteuning is altijd gekoppeld aan een doelstelling op een of meerdere leefdomeinen in een plan van aanpak. Het plan van aanpak is een voorwaarde. De verstrekking moet – gekoppeld aan die doelstelling – in het plan van aanpak gemotiveerd worden. De gemeente kijkt naar de situatie nu – op het moment dat de ouder zich meldt bij het loket. Wat is er nodig? Het achteraf vergoeden van kosten is daarmee niet passend.